

FORSIDE:

GEALDAGAS VUORDÁMUŠAIN ...

Buorit rávvagat buori sirdimii mánáidgárddis skuvlii

FUB FUG Oahppolihttu

SIDE 2:

Gealdagas vuordámušain ...

Skuvlii álgín lea stuorra dáhpáhus buot mánáid eallimis. Eanaš mánát ja váhnemat vurdet skuvlii álgima gealdagasat. Muhto muhtumiidda lea mánáidgárddis heaitin ja skuvlii álgín veahá issoras ja hástaleaddjin.

Mánáidgárdi ja skuvla lea seamma oahppovuogádaga oassin. Goappašagat leat fuolla-, bajásgeassin-, stoahkan- ja oahppoásahusat, muhto dain leat sierra iešvuodát. Mánát vásihit sihke ovttalárganvuodaid ja earalárganvuodaid go álget skuvlii. Mánáidgárddis ja skuvllas leat oktasaš ovddasvástádus dasa ahte mánát sáhttet dustet ásahusaid earalárganvuodaid sáhkkii vuodain ja luohttámušain iežaset eavttuide.

Sirdimat leat lunddolaččat eallimis, maiddáí smávvamánáide. Ii leat ulbmilin dagahit sirdima fuomášmeahtumin. Mánáidgárddis, skuvllas, AÁO:s ja váhnemiin lea ovddasvástádus dagahit sirdima buorren buot mánáide. Dán gihppagis ovdanbuktá Mánáidgárddiid váhnenlávdegoddi, Vuoddoeahpu váhnenlávdegoddi ja Oahppolihttu dan maid mii oaivvildit leat mearrideaddjin vai buot mánáin livčče buoremus lági mielde sirdin mánáidgárddis skuvlii.

Muitolistu

buori mánáidgardeheaitimii ja buori skuvlaálgimii

1. Buorre sirdin ferte vuosttažettiin leat mánái positiivva vásáhusaid birra

Dát mearkkaša ahte mánás leat positiiva ja realisttalaš vuordámušat skuvlaálgimii

- Mánáidgárddis lea sierra plána skuvlaálgiide hukset searvevuoda das ahte sii leat boarrásepmosat mánáidgárddis ja leat álgimin odđa ja gelddolaš AÁO- ja skuvlaárgabeaivái.
- Mánáidgárdi diehtá mii dáhpáhuvvá vuosttaš luohkás ja AÁO:s.
- Mánáidgárdebargit ja váhnemat hállet positiivvalaččat ja konkrehtalaččat praktihkalaš áššiid birra mat gusket skuvla- ja AÁO-álgimii.
- Mánát vásihit čalmmusteami go heitet mánáidgárddis.

Máná ferte oažžut áiggi oahpásmuvvat skuvlla birrasiid, vistái, mieloahppiide ja bargiide

- Máná oažžu galledit ja oahpásmuvvat oahpaheddjiide ja skuvlla/AÁO' fysalaš hábmemii (luohkkálanjat, lášmmohallanlatnja, hivsset).
- Máná oažžu fáddara gii galleda mánáidgárddi, ja gii erenoamážit váldá vuostá galledemiid skuvllas.
- Ovdaskuvlabeaivvit goas máná deaivvada iežas oahpaheddjiin.

SITAT/BOBLE

Mii leat lihkestuvvan go buot mánát vásihit skuvlaálgima oadjebasvuodain ja gealdagas vuordámušain

Ferte leat juoga oahpis ja oadjebas skuvlla sisdoalus ja oahppobirrasis

- Skuvla diehtá mii dáhpáhuvvá maŋimus jagis mánáidgárddis.
- Máná oažžu evttohit guđe ustibiid háliidivččii mieloahppin.
- Álgobeavvit čakčat mas oassi sisdoalus lea seamma go ovdaskuvlabeivviin.
- Máná vásiha oktavuodaid ja ovdáneami maŋimus jagis mánáidgárddis vuosttaš jahkái skuvllas.

Máná váikkuhanriekti ferte áimmahuššat maiddá sirdimis

- Máná galgá beassat mitalit iežas vuordámušaid, dovdduid ja sávaldagaid skuvlaálgima ektui, ja dát galgá váikkuhit mánáidgárddi bargui sirdima ektui.
- Skuvlaálgiid joavku galgá leat vuolggasadjin ja váikkuhit dasa mo hábmet mánáidgárddi plána. Mánát galget earet eará beassat váikkuhit doaimmaid sisdollui, bovdehusaide ja fáddargalledemiid plánemii ja mánáidgárddeheitima čalmmusteapmái.
- Máná ferte maiddá vásihit ahte iežas sávaldagaid ja dárbbuid gaskkusteamis lea mearkkašupmi dasa mo skuvlii álgin ja álgoáigi skuvllas ja AÁO:s organiserejuvvo.

2. Mánáid vásáhusat leat sorjavaččat das mo váhnemat láhttejit

Dát mearkkaša ahte váhnemiin ferte leat buorre dialoga mánáidgárddiin máná, mánáidgárddi sisdoalu ja oktavuoha- ja sirdinbarggu birra

- Mánáidgárdi čalmmustahtta boarráseamos mánáid skuvlii sirdinplána iežaset jahkeplánas.
- Váhnemat ožžot dieđuid skuvlaálgiid joavkku, loahpahandoaluid, ovdaskuvlabeivviid, fáddargalledemiid ja sullasaččaid birra.
- Sierra váhnenságastallan mánáidgárddis skuvlii sirdima birra.
- Váhnemat ožžot diehtit ahte beaivválaš oktavuoha skuvllain ja AÁO:in šaddá earalágan go leat hárvánan mánáidgárddis.

SITAT/BOBLE

Mii leat lihkestuvvan go buot váhnemat beroštit ja áddejit maid sirdin mearkkaša iežaset mánáide, seammás go vásihit buori oktavuoda mánáidgárddiin, skuvllain ja AÁO:in.

Lea dehálaš ahte skuvllas ja AÁO:s astet ja sáhttet gulahallat ja lotnolasat čielggadit vuordámušaid váhnemiiguin

- Čálalaš dieđut maid addá, galget leat álkit ja oanehaččat.
- Áigi ja báiki hállat skuvla- ja AÁO-ovddasteddjiin čáliheami rájes gitta skuvlaálgimii.
- Skuvla ja AÁO ferte addit buriid dieđuid váhnenčoahkkimis ovdal geasi. Dáppe galgá ovdanbuktit gulahallanoahpaheaddji, sosiáloahpaheaddji, rektora/hálddahusa, AÁO-bargiid, dearvvašvuodadivššára ja millosepmosit maddái doarjjavuogádaga (nugo PP-bálvalusa, dearvvašvuodaguovddáža, MNP ja mánáidsuodjalusa).

Váhnemat galget vásihit buori dialog skuvllain ja AÁO:in maddái maŋŋá skuvlaálgima

- Árra váhnenságastallan maŋŋá skuvlaálgima mas skuvla bovde váhnemiid mitalit iežaset máná birra.
- Váhnemat fertejit diehtit mo sáhttet váldit oktavuoda vai vásihit álkin jearrat gažaldagaid dađis go bohtet millii.

3. Sirdin lea sorjavaš buori ovttasbarggus mánáidgárddi ja skuvlla gaskkas

Dát mearkkaša professionealla dialoga gaskal ovdaskuvlaoahpaheddjiid ja oahpaheddjiid, mas vuolggasadjin leat mánáid vásáhusat mánáidgárddis, ja vásáhusat mat vurdet sin skuvllas ja AÁO:s

- Mánáidgárdi, skuvla ja AÁO organiserejit deaivvademiid sihkkarastin dihtii joatki ja systemáhtalaš ovttasdoaimmama professionealla dialoga bokte. Ulbmilin lea ovddidit mánáid oktavuoha- ja ovdáneapmevásáhusaid mañimuš jagis mánáidgárddis gitta vuosttaš jahkái skuvllas.

- Oahpaheaddjit ja ovdaskuvlaoahpaheaddjit hospiterejit guhtet guoibmáset doaimmain vai oččošit oktasaš vásáhusaid sisdoalus ja bargovugiin.

Váhnemat fertejit beassat oaidnit ja mearridit makkár dieđuid galgá sirdit mánáidgárddi ja skuvlla gaska.

- Váhnenságastallamis sirdima birra mánáidgárddis skuvlii ferte leat sáhka das maid ovdaskuvlaoahpaheaddji galgá muitalit máná birra skuvlla ja AÁO' ovttasbarggus.

- Váhnemiid dárbu sirdit dieđuid galgá leat mearrideaddjin.

- Čálalaš duođastusat ovttaskasmáná birra galgá sirdit dalle go leat álggahuvvon erenoamáš doaimbajibut mánáidgárddis, dahje jus oaidná dárbbaslažžan lámčit skuvlla doaimma áimmahuššat máná dárbbuid. Lea mearrideaddjin ahte skuvla ja AÁO ožžot dieđuid áramus lági mielde vai lámčima sáhhtá plánet buriin dialogain buot beliiguin.

- Ovdalgo sáhhtá sirdit čálalaš duođastusaid, de fertejit váhnemat miehtat dasa eaktodáhtolaččat (vrd. Personsuodjaluslága §§ 8 ja 9).

Mánáidgárdi čalmmustahtta boarráseamos mánáid skuvlii sirdinplána iežaset jahkeplánas.

- Váhnemat ožžot dieđuid skuvlaálgiid joavkku, loahpahandoaluid, ovdaskuvlabeivviid, fáddargalledemiid ja sullasaččaid birra.

- Sierra váhnenságastallan mánáidgárddis skuvlii sirdima birra

- Váhnemat ožžot diehtit ahte beaivválaš oktavuoha skuvllain ja AÁO:in šaddá earalágan go leat hárvánan mánáidgárddis.

SITAT/BOBLE

Mii leat lihkostuvvan go mánáidgárddis ja skuvllas leat vuogádat mii sihkkarastá buori sirdima buot mánáide vai sii ja sin váhnemat dovdet iežaset oadjebassan ja áimmahuššon ođđa skuvlaárgabeaivvis.

Skuvlaálgín lea stuorra dáhpáhus buot mánáid eallimis, ja lea dehálaš muitit ahte eai buot mánáin leat mánáidgárdevásáhus. Maiddái dáid mánáid ja sin váhnemiid ferte áimmahuššat ja beassat vásihit skuvlaálgima oadjebasvuodain ja gealdagas vuordámušain.

Gihpa lea ráhkaduvvon Oahppolihttu, Vuodđooahpu váhnenlávdegotti ja Mánáidgárddiid váhnenlávdegotti ovttasbarggus.

Jus háliideaččat eanet gihppagiid, de sáhtta daid čálihit dáppe:

www.utdanningsforbundet.no, www.fug.no dahje www.fubhg.no